DOKUMENTANALYS I JUNO AI FÖR KOMMUNER

Ett dokument, fyra sätt att analysera

En praktisk guide för kommunens vardag

> Avtal, riktlinjer, beslut och andra juridiska dokument kan innehålla mycket information. Dokumentanalys hjälper dig att snabbt identifiera risker, ta fram förbättringsförslag och komma vidare i arbetet.

NORSTEDTS JURIDIK | KARNOV GROUP

KOMMUNENS VARDAG

Juridiska frågor i hela kommunen – inte bara hos juristerna

I kommunen fattas beslut med juridiska konsekvenser varje dag. Socialsekreteraren som bedömer en ansökan om bistånd, handläggaren som granskar ett bygglov, skolledaren som hanterar en anmälan om kränkande behandling och socialchefen som ansvarar för att riktlinjerna stämmer med lagen – alla arbetar med juridik, men inte alla är jurister.

Kommunjuristerna är få och ska stötta hela organisationen. Svaren finns ofta utspridda i lagtext, riktlinjer, delegationsordningar, avtal och kommunens egna styrdokument. Att hitta rätt avsnitt och förstå vad det betyder för det aktuella ärendet tar tid.

Med Dokumentanalys i JUNO AI för kommuner laddar du upp ett dokument, väljer analysalternativ och får en strukturerad analys på några minuter. Resultatet kopplas till lagtext och det kvalitetssäkrade innehållet i JUNO, så att du alltid kan kontrollera underlaget och tryggt arbeta vidare med det. Bedömningen och beslutet är fortfarande ditt.

DOKUMENTANALYS KAN HJÄLPA DIG ATT

- skapa en första överblick
- hitta otydligheter
- identifiera möjliga risker
- upptäcka luckor och motsägelser
- formulera mer precisa frågor
- förbereda fortsatt arbete.

I GUIDEN

Så fungerar det	3
De fyra analysalternativen	4
Så kan ett resultat se ut	5
Vem kan använda tjänsten?	6
Fyra användningsområden	7–10
Exempel från Staffanstorps kommun	11–12
Så arbetar du tryggt och kommer igång	13

SÅ FUNGERAR DET

Från dokument till nästa steg

1

Ladda upp dokumentet

Det kan exempelvis vara ett avtal eller avtalsutkast, en policy, en riktlinje, ett beslut, en utredning, ett yttrande, ett förfrågningsunderlag eller ett annat juridiskt dokument.

2

Välj analys

Välj det analysalternativ som passar frågan bäst. Dessa förinställda analysmodeller gör att du kan komma igång direkt, utan att först formulera en omfattande prompt.

3

Läs och bedöm resultatet

Använd resultatet för att identifiera:

- viktiga avsnitt
- otydligheter
- möjliga risker
- frågor som behöver besvaras
- sådant som bör granskas vidare.

4

Ta nästa steg

Resultatet kan användas för att:

- förbättra dokumentet
- formulera följdfrågor
- förbereda ett möte
- ta fram ett beslutsunderlag
- be kommunjuristen om en mer riktad bedömning.

”

Att sätta sig ner och greppa ett kontrakt på massor med sidor tar tid. Tidsbesparingen är omfattande.

Christian Olsson
Upphandlingsjurist, Staffanstorps kommun

PERSONUPPGIFTSBITRÄDESAVTAL

Innan ni kan använda Dokumentanalys behöver ni teckna ett personuppgiftsbiträdesavtal med Norstedts Juridik. Det beror på att JUNO AI för kommuner kan komma att behandla personuppgifter som kommunen ansvarar för.

DE FYRA ANALYSALTERNATIVEN

Fyra sätt att analysera ditt dokument

Analysera kontrakt

För avtal och avtalsutkast.

Kan hjälpa dig att uppmärksamma:

- juridiska och praktiska risker
- otydliga formuleringar
- brister i ansvarsfördelningen
- frågor om uppsägning och påföljder
- möjliga förbättringar.

Kontrollera regelefterlevnad

För policyer, riktlinjer, rutiner och andra styrdokument.

Kan hjälpa dig att identifiera:

- möjliga brister
- otydliga krav
- delar som behöver uppdateras
- områden som bör kontrolleras mot gällande regler.

Förstärk argumentation

För dig som vill utveckla ett beslutsunderlag, yttrande eller annan juridisk text.

Kan ge inspel på:

- hur resonemanget kan struktureras
- vilka delar som behöver förtydligas
- vilket källstöd som kan vara relevant
- hur texten kan bli tydligare för mottagaren.

Hitta svagheter

För utredningar, yttranden, beslutsunderlag och andra argumenterande texter.

Kan hjälpa dig att hitta:

- luckor i resonemanget
- möjliga invändningar
- otydliga formuleringar
- påståenden som behöver bättre stöd.

Alla analyser har källhänvisningar till lagtext och det kvalitetssäkrade innehållet i JUNO.

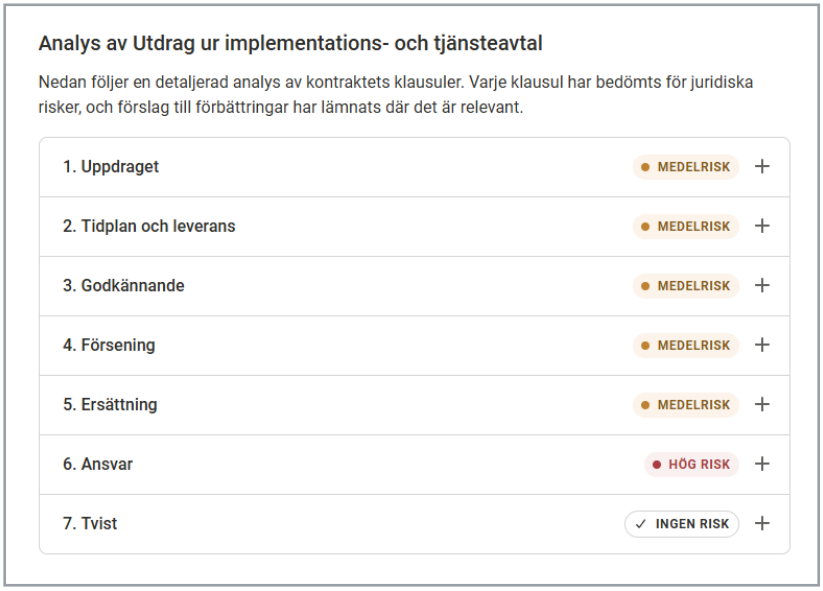
ÄVEN I DIALOGEN

Utöver de fyra analysalternativen kan du ladda upp ett eller flera egna dokument i den vanliga dialogen med JUNO AI, till exempel för att hitta svaret på en fråga i kommunens riktlinjer och styrdokument. Be om sidhänvisningar så att du kan läsa avsnitten själv.

EXEMPEL: ANALYSERA KONTRAKT

Så kan ett resultat se ut

Här är ett resultat från **Analysera kontrakt**, där ett utdrag ur ett implementations- och tjänsteavtal har analyserats. Resultatet ger både en snabb överblick och möjlighet att gå på djupet i varje klausul.

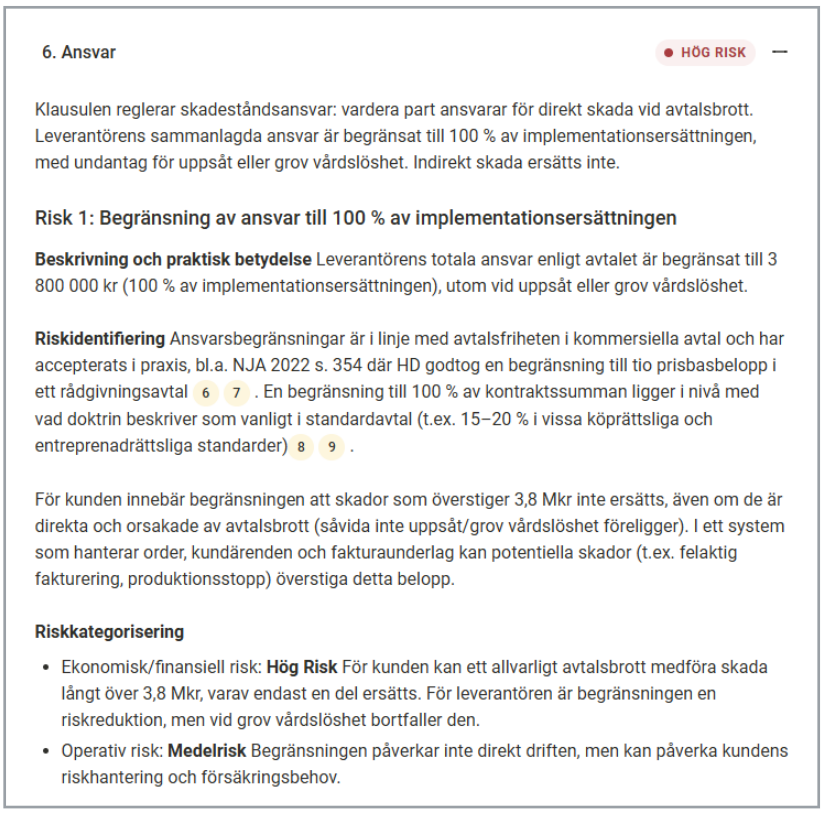

1 Överblick klausul för klausul

Varje klausul riskmärks som ingen risk, låg risk, medelrisk eller hög risk. Du ser direkt var du bör börja.

2 Fäll ut för detaljer

Klicka på en klausul för att läsa analysen.

3 Vad klausulen innebär

En kort sammanfattning av vad klausulen reglerar och vilken praktisk betydelse den har.

4 Källhänvisningar

De numrerade hänvisningarna leder till praxis, lagtext och litteratur i JUNO, så att du kan kontrollera underlaget själv.

5 Riskkategorisering

Risken bedöms ur olika perspektiv, till exempel ekonomiskt och operativt.

VEM KAN ANVÄNDA TJÄNSTEN?

Dokumentanalys i kommunens olika verksamheter

Dokumentanalys är till för alla som arbetar med juridiska frågor i kommunen, oavsett om juridiken är huvuduppgiften eller en del av vardagen. Här är exempel på dokument och frågor från olika verksamheter.

VERKSAMHET	OM DU UNDRAR …	VÄLJ ANALYS …
Socialtjänst och omsorg	”Stämmer vår riktlinje för ekonomiskt bistånd med gällande lagstiftning?”	**Kontrollera regelefterlevnad**
	”Finns det luckor i utredningen inför ett beslut om insats?”	**Hitta svagheter**
	”Vilka risker finns i avtalet med en extern utförare inom hemtjänsten?”	**Analysera kontrakt**
Skola	”Följer vår rutin mot kränkande behandling skollagens krav?”	**Kontrollera regelefterlevnad**
	”Håller utredningen av en anmälan om kränkande behandling?”	**Hitta svagheter**
	”Vilka risker finns i avtalet med en skolskjutsleverantör?”	**Analysera kontrakt**
Upphandling	”Vilka risker finns i avtalsvillkoren i vårt förfrågningsunderlag?”	**Analysera kontrakt**
	”Stämmer vår upphandlingspolicy med lagen om offentlig upphandling?”	**Kontrollera regelefterlevnad**
	”Hur kan vi utforma underrättelsen om tilldelningsbeslutet så att skälen framgår tillräckligt tydligt enligt 12 kap. 12 § LOU?”	**Förstärk argumentation**
Plan och bygg	”Vilka risker finns för kommunen i ett exploateringsavtal?”	**Analysera kontrakt**
	”Håller motiveringen i ett beslut om föreläggande?”	**Hitta svagheter**
	”Hur kan avslagsbeslutet för ett bygglov motiveras tydligare?”	**Förstärk argumentation**

ANVÄNDNINGSOMRÅDE 1

Granska avtal

ANALYSALTERNATIV: ANALYSERA KONTRAKT

Utmaningen

Ett avtal med en leverantör, en utförare eller en förening ska skrivas under. Det kan vara ett standardavtal med kommunspecifika tillägg, ett exploateringsavtal eller ett avtal om en tjänst inom omsorgen. I många kommuner ansvarar varje förvaltning för sina egna avtal, och det är inte alltid en jurist som läser dem först.

Att gå igenom ett avtal på många sidor klausul för klausul tar tid, och det är lätt att missa något. Avtalet ska dessutom fungera i vardagen för de som ska leva med det, inte bara vara juridiskt korrekt.

Detta analysalternativ passar bäst för avtalsgranskning, inför en ny upphandling, när ett avtal ska förlängas eller för avtal med föreningar och andra externa parter.

Börja här

Välj ett avtal som ska ses över. Välj analysalternativet **Analysera kontrakt** och ladda upp dokumentet. Kör gärna den första analysen utan egna kommentarer, så att du ser vad som kommer fram förutsättningslöst.

Gå sedan vidare med följdfrågor utifrån din verksamhet: Vilka villkor är svåra för oss att följa? Vad är onödigt kostnadsdrivande? Kör analysen igen när du har gjort ändringar. Är du osäker på hur en risk ska bedömas är analysen ett bra underlag att ta med till kommunjuristen.

ANVÄNDNINGSOMRÅDE 2

Kontrollera riktlinjer och rutiner

ANALYSALTERNATIV: KONTROLLERA REGELEFTERLEVNAD

Utmaningen

Lagstiftningen ändras, en ny nämnd tillträder eller en tillsynsmyndighet aviserar granskning. Då behöver riktlinjer, rutiner och delegationsordningar ses över. De innehåller ofta många hänvisningar till lagrum och till varandra, och när något ändras på ett ställe är det lätt att en hänvisning blir fel eller att två dokument börjar säga emot varandra.

Det är riktlinjerna som ska ge handläggarna trygghet i deras beslut. Samtidigt kräver en noggrann genomgång tid, som ofta ska rymmas vid sidan av det löpande arbetet.

Detta analysalternativ passar bäst för revidering av riktlinjer och rutiner, interna kontroller och förberedelser inför tillsyn.

Börja här

Välj ett dokument som står på tur att revideras och välj sedan analysalternativet **Kontrollera regelefterlevnad**. Du får hjälp att identifiera möjliga brister, otydliga krav, delar som behöver uppdateras och områden som bör kontrolleras mot gällande regler.

Följ sedan upp i dialogen: be JUNO AI kontrollera att hänvisningarna till lagrum stämmer, ladda upp närliggande dokument – till exempel riktlinje och delegationsordning – och fråga efter motsägelser och sådant som saknas. Låt sedan den som har ansvaret för området göra den slutliga bedömningen.

ANVÄNDNINGSOMRÅDE 3

Stärka beslutsunderlag

ANALYSALTERNATIV: FÖRSTÄRK ARGUMENTATION

Utmaningen

Ett beslut om bistånd, ett bygglovsbeslut eller en tjänsteskrivelse till nämnden ska hålla – både rättsligt och i hur resonemanget hänger ihop. Mottagaren, oavsett om det är nämnden, den enskilde eller en domstol, ska kunna förstå hur kommunen har resonerat.

Ofta skrivs underlagen under tidspress, av någon med många andra ärenden. Att strukturera resonemanget, hitta rätt källstöd och formulera sig tydligt för mottagaren är svårt när tiden är knapp.

Detta analysalternativ passar bäst för motiveringar av beslut, tjänsteskrivelser till nämnd och yttranden.

Börja här

Välj analysalternativet **Förstärk argumentation** och ladda upp ditt dokument. Du får inspel på hur resonemanget kan struktureras, vilka delar som behöver förtydligas, vilket källstöd som kan vara relevant och hur texten kan bli tydligare för mottagaren.

Ta med resultatet till kommunjuristen om ärendet är komplicerat.

> TIPS
>
> Kombinera gärna med **Hitta svagheter**: se först var underlaget brister och stärk det sedan med **Förstärk argumentation**.

ANVÄNDNINGSOMRÅDE 4

Granska utredningar och yttranden

ANALYSALTERNATIV: HITTA SVAGHETER

Utmaningen

En utredning inom socialtjänsten, ett yttrande till förvaltningsrätten eller ett beslutsunderlag inför nämnden ska hålla vid granskning – av nämnden, av en domstol eller av den enskilde som berörs av beslutet.

Innan underlaget går vidare vill du veta hur det tas emot av en granskare: vilka invändningar som kan komma, vilka påståenden som behöver tydligare stöd och om resonemanget håller hela vägen. Att läsa sin egen text med en granskares ögon kräver både tid och distans.

Detta analysalternativ passar bäst för utredningar, yttranden, beslutsunderlag och andra argumenterande texter innan de går vidare för beslut eller granskning.

Börja här

Välj analysalternativet **Hitta svagheter** och ladda upp ditt dokument. Du får se luckor i resonemanget, möjliga invändningar, otydliga formuleringar och påståenden som behöver bättre stöd.

Gå sedan igenom punkterna och ta ställning: vad behöver kompletteras, och vad håller redan? Vill du därefter utveckla texten kan du fortsätta med analysalternativet **Förstärk argumentation**. Är ärendet komplicerat är analysen ett bra underlag att ta med till kommunjuristen.

EXEMPEL FRÅN VERKLIGHETEN

Så används Dokumentanalys i Staffanstorps kommun

Christian Olsson är upphandlingsjurist i Staffanstorps kommun och stöttar hela kommunkoncernen i en mängd olika juridiska frågor. Dokumentanalys beskriver han som särskilt värdefullt när materialet är omfattande eller när flera dokument behöver förstås tillsammans. Här är två ärenden där han har använt funktionen.

Granska avtal inför en ny upphandling

I Staffanstorps kommun planeras en ny upphandling av en driftentreprenad. Christian laddade upp kontraktsdelen av förfrågningsunderlaget från upphandlingen av den nuvarande driftentreprenaden och valde alternativet **Analysera kontrakt**.

Resultatet blev en första sortering: riskmärkning av avtalets delar och en sammanfattande riskanalys i prioritetsordning. Därifrån kunde han själv bedöma vilka delar som behövde granskas närmare.

Han ställde sedan en riktad följdfråga: *finns det bestämmelser som är onödigt kostnadsdrivande för entreprenören, utan att ge kommunen motsvarande nytta?* Analysen gav rekommendationer att ta ställning till. Vissa var uppenbara, andra behövde kommunen behålla och några lämnade utrymme för diskussion. Den bedömningen gjorde han utifrån sin egen erfarenhet av den typen av avtal.

Analysen fungerade som en startpunkt och ett gemensamt samtalsunderlag med en kollega inför det fortsatta arbetet.

> ”
>
> Ett av mina tydligaste aha-moment var när jag insåg att jag inte längre behövde börja varje ny eller ovanlig juridisk frågeställning med flera timmars orientering i olika källor. Tröskeln för att sätta mig in i nya rättsområden och frågeställningar har blivit betydligt lägre.
>
> **Christian Olsson**
> Upphandlingsjurist, Staffanstorps kommun

TIPS

Behöver ni jämföra flera avtalsutkast? Kopiera analysinstruktionen från Dokumentanalys, klistra in den i en vanlig konversation i JUNO AI och ladda upp flera (upp till tio) dokument samtidigt.

Från logotypfråga till avtalsutkast

En extern ideell förening ville använda en logotyp som tillhörde Staffanstorps kommuns musikskola. Frågan var om användningen var möjlig och, om den var det, hur den skulle regleras i ett avtal.

Frågan låg långt utanför upphandlingsrätten. Eftersom Christian stöttar kommunens verksamheter även utanför upphandlingsområdet valde han att ta sig an ärendet. Han laddade upp kommunens policy för användning av det heraldiska vapnet och reglerna för kommunens grafiska profil i dialogen med JUNO AI och bad om en analys utifrån den aktuella frågan.

Det gav en snabb överblick över vilka regler som var relevanta – bland annat att musikskolans logotyp inte får användas ensam, utan alltid tillsammans med kommunvapnet. Med sidhänvisningarna kunde han själv kontrollera avsnitten i dokumenten.

Därefter tog han fram ett första avtalsutkast med stöd av JUNO AI. På mindre än en timme hade han alltså både svaret på den principiella frågan och ett första avtalsutkast.

Utkastet granskade han sedan med alternativet **Analysera kontrakt**. Eftersom motparten var en ideell förening gjordes språket mer tillgängligt, och efter några kompletterande frågor till uppdragsgivaren och ytterligare justeringar var han trygg med både underlaget och sin egen juridiska bedömning.

> ”
>
> Tjänsten gjorde att jag både kunde lösa den principiella frågan och ta fram ett avtalsutkast på mindre än en timme.
>
> **Christian Olsson**
> Upphandlingsjurist, Staffanstorps kommun

Så gick det till

1
Fråga
Får en extern förening använda musikskolans logotyp?

2
Underlag
Policy för det heraldiska vapnet och regler för grafisk profil.

3
Analys
Vilka delar av dokumenten har betydelse för frågan?

4
Avtalsutkast
Ett första utkast tas fram med stöd av JUNO AI.

5
Analysera kontrakt
Avtalet granskas med fokus på risker och möjliga förbättringar.

TRYGG ANVÄNDNING

Så arbetar du tryggt med Dokumentanalys

Svaren i Dokumentanalys har tydliga källhänvisningar, så att du enkelt och tryggt kan kontrollera underlaget. Samtidigt påverkas resultatet av hur frågan ställs. Dokumentanalys ger en startpunkt, men bedömningen gör du.

1 **Kontrollera mot källan**

Svaren har källhänvisningar till lagtexter, JUNO:s innehåll och sidorna i dina egna dokument. Läs avsnitten och sammanhanget själv.

2 **Din yrkeskunskap behövs**

Analysen är juridisk. Kunskapen om verksamheten, den enskilde och de praktiska förutsättningarna har du, och den behöver du lägga till själv.

3 **Beslutet är ditt**

Dokumentanalys är inte ett automatiskt godkännande eller en färdig juridisk bedömning. Bedömningen och ansvaret för beslutet ligger kvar hos dig och kommunen.

4 **Vet när du ska ta hjälp**

Är frågan komplicerad, ny eller osäker – ta den vidare till kommunjuristen eller din chef. Analysen är då ett bra underlag för samtalet.

5 **Utbilda innan ni breddar**

Ju mer bakgrundskunskap användaren har, desto bättre blir frågorna och resultatet. Planera för utbildning och tydliga roller när fler får tillgång.

Checklista innan du går vidare

- ✓ Har du läst och förstått analysen?
- ✓ Har du kontrollerat viktiga hänvisningar?
- ✓ Finns det andra dokument som påverkar frågan?
- ✓ Är resultatet anpassat till kommunens verksamhet?
- ✓ Behöver kommunjurist eller annan sakkunnig involveras?

Prova Dokumentanalys på ett verkligt ärende

Börja gärna med ett ärende du redan känner väl, till exempel ett avslutat ärende där du vet utfallet. Då ser du både vad analysen tillför och var din egen bedömning behövs.

Boka en kostnadsfri genomgång så visar vi hur Dokumentanalys fungerar med era dokument och frågor.

nj.se/juno/kommun/ai